

„A hit szolgálói között legsúlyosabb nehézség maga a lanyhaság. Külső jele a fáradtság, csalódás, kényelmesség, közöny, főleg pedig az örömtelenség. . . . Őrizzük meg tehát a szív buzgóságát. Őrizzük meg azt az édes örömet, hogy továbbbáthatjuk az evangéliumot, még ha könnyek között vetünk is. Legyen bennünk ez a szándék szilárd elhatározássá, amitől senki sem tud eltéríteni“ (80.).

(Forrás: La Documentation Catholique, Nr. 1906, 1985. nov. 17., rövidítve)

Teleki Béla

## PAPI LELKISÉG A SZEKULARIZÁLT VILÁGBAN

„A kimagasló tehetségek között – gyár- és bankigazgatók, orvosok, mérnökök stb. –, melyeket eddig tanulmányoztam, egynek sem volt képessége, hogy olyan mélyen megragadja számtalan ember életét, mint a hivatásának magaslatán álló katolikus pap“ – jelentette ki Dr. Donald O. Clifton kutató pszichológus és a SRI (Selection Research Incorporated) kutatóintézet elnöke, a The Priest Perceiver Interview (A papokat bemutató interjú) végén 1983-ban.

A katolikus pap sajtóságos hatóereje minden bizonyonnyal kapcsolatos lelki-ségével. Tanulmányunkban a katolikus pap lelkiségét vizsgáljuk a mai, szekularizált világban. Közben feltételezzük a fogalmak: pap, lelkiség, szekularizált világ . . . ismeretét.

Gondolatvitelünket két részre tagoljuk. Az elsőben a papi lelkiség helyét kutatjuk, szemléljük azt a talajt, amelyből kihajt és ahol virágzik. Majd keressük (II. rész) ezen lelkiség minőségét és megjelenési változatait.

### I. A papi lelkiség mai színtere

Amikor a papi lelkiség talaját, színterét említjük, szemünk előtt a mai – joggal vagy tévesen szekularizálnak nevezett – világ jelenik meg, minden szépségével és árnyoldalával, a technikai haladással és az értékrend elhalásával, a roppant kényelemmel és a szívszorongató elbizonytalanodással, a szédítő építkezéssel és a természet szemérmetlen fojtogatásával . . .

#### a) Szekularizált világ

A szekularizált világ a hívő eszébe juttatja Isten választott népének számkivetettségét Egyiptomban (Kiv 1,8-22) és Babilonban (2Kiv 25,8-21). Izrael idegen földön él, ellenséges népek és szokások, gyakran elnyomó uralom alatt. Helyzete elbizonytalanodást, elkeseredést szülhet, a kilátástalanság és hiábavalóság érzete is kísért. Olyanok között kénytelen tengetni életét – máról holnapra –, akik „nem félik az Urat, nem igazodnak törvényeihez és

parancsaihoz" (2Kir 18,34). Annyira szekularizált volt világuk, mint a miénk manapság.

Vigasztalhatjuk magunkat a Zsinat szavaival: „Az ember egész történetén végigvonul valami élethalálharc a sötétség hatalma ellen; a történelem hajnalán kezdődött és az Úr tanítása szerint az utolsó napig fog tartani... Ezért Krisztus Egyháza... kénytelen hangoztatni az apostol intelmét: „Ne szabjátok magatokat a világhoz" (Róm 12,2)" (LG 37).

Lelki vajúdásunkat fokozza a tudás – esetleg a tapasztalat is: nemcsak a kívülállóknak, hanem a választott nép is szekularizálódhat. Izrael is elfordult az igaz és egyetlen Istentől, és megalkotta saját bálványát, az aranyborjút (Kiv 32,1-8), elhagyta az Urat és idegen szokásoknak hódolt (Bír 6,7-10). Mások éppen a szenvedés, a szekularizált világ eredményezte sanyargatás miatt veszítik el vallásos bizodalmit (Jób 4). Viszont a Mózesek és Noék, a Juditok és Eszterek hűsége és állhatatossága fényt vet borongós sötétségünkre.

Ebben a mindenkor szekularizált világban él az Egyház, a „test sok taggal" (1Kor 12,12-27; Ef 4,15-16). Közöttük egyik tag a pap, a felszentelt személy.

Igaz, hogy a pap hozza létre és vezeti a helyi közösséget, de ugyanakkor ez a közösség tápláló talaja is papi lelkiségének. Képesíti őt arra, hogy: 1. formálja a plébániát, ahol Isten népe összefon imára, nevelésre és a közösség művelésére, s ahonnan megerősödve térhet vissza világi feladataihoz, 2. elnökölhet a liturgián, képviseli az egységet s a megtérés vágyát, 3. irányítja a gyermekek, ifjak és felnőttek fejlődését, 4. ápolja a közösség miszsiós szellemét. A pap lelkisége a hívekével azonos gyökérből, a keresztségből táplálkozik, erőssége a Lélek, a vallási tapasztalatokra és a közösség igényeire támaszkodik, a teljesebb életre irányul. A hívekhez viszonyítva vezető szerepe van, miközben döntő jelentőségű a vezetőstílus.

## b) Vezetőstílus

A „ki vagyok" és a „mit teszek" összhangja alkotja a vezetőstílust, de a lelkiséget is. Nem felöltött ruháról van tehát szó, hanem mélyen személyes minőségről: a vezető és követői, valamint a közösség és a vezető kapcsolatáról. Éppen ezért a vezetőstílus nem állapot, hanem közreműködési folyamat.

A szentírási metaforák kapcsán öt vezetőstílusra utalhatunk: a pástorkirály (23. Zs; Jn 11,11), az atya (146. Zs; Lk 15,11-30), a hithirdető vagy kerigmatikus (Lk 4,15), a szolgáló (Iz 53,13; Mt 23,8-11) és az intéző (Lk 12,35-48; 1Kor 4,1-5) önkifejezőmód.

Krisztus ideálisan példázza mindegyik vezetőstílust: az elveszett bárány után megy és vállára veszi az eltévedtet; atyáian gondozza, táplálja a népet; rendületlenül hirdeti az örömhírt; Isten országa megvalósításának szolgálója a földön; olyan jó intéző, hogy életét adja másokért.

Mindegyik vezetői stílusra szüksége van a szekularizált világnak, de különösen a szolgáló és az intéző lelkisége nélkülözhetetlen hiánycikk. A

szolgálattal válaszol a pap a hívek és a világ igényeire (Gal 5,14), megbecsüli az embert (Mt 25,34kk) és állandóan a nép rendelkezésére áll: hűségesen gondoskodik róla (Mt 14,13-21), tanít (Lk 12,43-44) és imádkozik (Mk 1,30). Intézői magatartásával táplálja a pap az emberek elkötelezettségét Krisztus és az Isten országa mellett, miközben reményt sugároz, bátorít, fokozza a közösségtudatot és keresztény alapközösségeket hoz létre. Ugyanakkor közreműködésre serkent, mozgósítja a közösség erőit, munkamódszereket nyújt az együttes tevékenységhez.

A pap ugyan mindig – jól vagy rosszul – képviseli, jelképezi Istent a világban, de vezetéstílusja változhat a közösség elvárásai szerint. Rugalmasságra van tehát szüksége. Ebben segítheti őt a tanítványi öntudat. Csattanója: Igyekszik felismerni az Urat minden nap, naponta akarja követni hívását és szüntelenül jó termést óhajt hozni. De nem gátolják ebben személyi tulajdonságai? – Nélkülözhetetlen velejárói papi lelkiségének. Táviratstílusban így sorakoztathatnánk fel őket: sebezhető a pap és maga is szükségét szenved; kérdések gyötrik, érez és tapasztalatokban gyarapszik. Valahogy olyan, mint Péter: lelkesedik és elbukik, de Isten erejéből mégis ő a szikla, embertestvérei megerősítője (Mt 16,17; Lk 22,31-32). Mivel ismeri esendőségét, inkább Istenre hagyatkozik, mint önmagára. Csak így képes életét szentelni embertestvéreinek és segíteni fejlődésüket. A társadalmat pedig szembesíti a nemesebb élet igényeivel (ApCsel 4,5-12).

A szekularizált világban élő pap lelkisége kiszolgáltatott, a védtelen Jézus tanítványaként jár (Jn 15,18-21). Központi tevékenysége imától harmatos. Az emberek: hívők, elidegenedettek és kívülállók barátja és Isten látoka ő. Vigasztal, erősít és utat mutat, amint a babiloni száműzöttségben tették az Úr prófétái.

### c) Hatalom és tekintély

A pap lelkiségét befolyásolja a hatalomról és tekintélyről uralkodó kép a szekularizált világban, de különösen saját felfogása ezen valóságokról.

A hatalom tulajdonképpen erő, görögül: dynamis. Több mint száz alkalommal használja az Újszövetség. Csúcs hely: „Krisztus Isten ereje” (1Kor 1,24). A papi hatalom tehát Isten ereje, Krisztus ereje és az Egyház ereje a felszentelt szolgában és intézőben. Akkor nyilvánul meg különösképpen, amikor a lelkipásztor Isten, Jézus vagy az Egyház nevében cselekszik.

Az egyházjog hármias papi hatalomról beszél: a tanítói, kormányzó és a megszentelő hatalomról.

A megszentelés az „Úr esztendejének”, az isteni irgalomnak hatalma (Lk 4,18-21), amely különösen a bűnbánat és betegek kenetének szentségében jelenik meg. Ugyanakkor „az étel hatalma” (Lk 9,12-17) is, ami a szentelésben éri el tetőfokát.

A tanítói hatalom világosan feltűnik az igehirdetésben és a hitoktatásban, bár az Úr többet adott papjainak s ezért többet is vár el tőlük: „Men-

jetek! Úgy küldelek benneteket, mint bárányokat a farkasok közé... s hirdesétek: Közel van hozzátok az Isten országa" (Lk 10,3-9). Krisztus mozgékony hit hirdetéséről, útról és a házak látogatásáról beszél.

A kormányzás sem jelentheti: ülök a trónon (Íróasztalom mögött a karosszékekben) és intézem az egyházközség ügyeit. A jézusi kormányzás mást jelent: „bejárta egész Galileát" (Lk 4,23). „Csapatostul kísérték Galileából, Dekapoliszból, Jeruzsálemből, Judeából és a Jordánon túlról" (Lk 4,25). A kormányzás tehát „járás": helyszíni ügyintézés. Ugyanakkor közösségi („csapatostul kísérték") intézkedés: együtt, a különböző területek és munkakörök képviselőivel karöltve történik. Saját hatalmát ruházta át az Úr Krisztus a papokra a szenteléssel. Ezzel küldi őket munkára (Lk 9,1-22). Úgy kell gyakorolniuk, ahogy azt Jézus tette, hisz ezért tart velük (Mt 28,18-20).

A téves papi lelkiség alapja, és a lelkület biztos megconsónításához vezet, ha hatalmát a pap tulajdonként kezeli, birtokolja, ül rajta. Nem azért kapja, hogy valami babérkoszorúként őrizgesse. Adja tovább, ossza meg! Illetve, a krisztusi hatalom nem magántulajdon, hanem viszony és kapcsolat. A felszentelt papok kapták ugyan, de az Egyház javára. Közösségteremtésre. Nem mások feletti uralkodás, hanem Isten népének szolgálata. Ne legyen tehát negatív hatalom, amely elnyom, hanem pozitív, amely fölemel, összegyűjt, megerősít és megszentel. Alkotó kritikát gyakorló, elismerő, megbízó-felhatalmazó, tisztító, felismerésre segítő hatalom, amint azt Jézus bemutatja az emmauzsi tanítványok esetében (Lk 24,13-33).

Az így értelmezett hatalom alapja annak a tekintélynek, amely a lelképásztort övezi. Hamis lelkiség fakadna abból, ha a papi tekintélyt státuszjelvényként, külső valóságként fognánk fel, amit ráakasztunk a személyre. Nem az állás, nem a reverenda, nem a paplak adja a tekintélyt, hanem belső valóság, Isten ereje és dicsőségének fénye a megkeresztelt emberben, az egyházi közösségben. Minél hatásosabban képviseli a pap Isten erejét és dicsőségét, minél erőteljesebben árasztja ezt Isten népére és a világra, annál nagyobb a tekintélye a szekularizált világban is.

A felszentelt papi lelkiség tehát a gyengék ereje: a keresztény alapközösségekben és a közös cselekvésben virágzik. De ugyanakkor az erősek ereje: átfogó dialógust képez az Egyház és a világ között; széleskörű felelősségteljes döntésre vonja össze a fiatalokat és öregeket, magánosakat és családosakat, hívőket és hitetleneket.

## **II. A papi lelkiség alaptulajdonságai**

„A modern városnak, amelyben a szent iránti érzékenység feltűnően megfogyatkozott, olyan emberekre van szüksége, akiket áthatott a hit és a szeretet" – mondotta II. János Pál 25.000 szerzetes előtt a Szent Péter Bazilikában, 1987. február 2-án. Az ilyen emberek fejlődőképes hittel, átölelő szeretettel rendelkeznek, illetve állandó dialógusban állnak Istennel és mélyen reflektálnak az életre.

## a) Fejlődőképes hit

Krisztus Urunk minden hallgatójától fejlődőképes hitet követelt. Csak akkor igazolta szavait jelekkel, csak akkor gyógyított, ha az érintett személy vagy hallgatósága képes volt elfogadni a változást. Ez a változás jelentette a bénulás megszűnését, a szemvilág visszanyerését stb., de ugyanakkor a kiszolgáltatottságot, meghurcoltatást és életveszélyt is. A meggyógyított vakon-születettet a nép előljárói megalázták és kidobták a közösségből (Jn 9,13-34), „a főpapok elhatározták, hogy (a feltámasztott) Lázárt is megölik“ (Jn 12,9-11) . . . Ahol Krisztus nem találta ezt a készséget, ott nem fejtett ki hatásos apostolkodást. Jellemző pl. a názáreti eset, ahol – földieki hitetlensége miatt – „nem tehetett csodát“ (Mk 6,1-6).

A ma papjának is szüksége van ilyen rugalmas és fejlődőképes hitre, különben nem működhet benne és általa az Isten ereje, a Szentlélek. Nem történhetnek általa „csodák“. Nem lesz kihatással a szekularizált világra, mert maga is fogyatkozott hitében, szekularizált. Az Istentől való eltávolodást csak istenközelbi életszentséggel gyógykezeltethetjük.

A pap elszekularizálódásának – leegyszerűsítve – kettős jelét tapasztaljuk. Egyesek „csak Istennek élnek“, elzárkóznak és menekülnek „a bűnös világtól“. Mások viszont nem találnak időt Istenre, belevesznek „a világ megmentésébe“. Egyik sem Jézus lelkülete. Hisz ő tetőtől-talpig benne élt a szekularizált világban, de úgy, hogy teljesen elmerült az Atyával való egységben (Jn 14,8-11). A helyes és a szekularizált világ egyensúlyozására alkalmas lelkiség: a lélekmentő tevékenység az Istennel való személyes kapcsolatból táplálkozik! Ez a hit képes szenvedni, sőt meghalni is meggyőződéséért.

A fejlődőképes hit másik jellemzője a mélységes tudat: **M i n d e n t I s t e n t e r e m t e t t é s t e r e m t**, mindannyian Isten teremtményei vagyunk! Éppen ezt tagadja, vagy – legalábbis – mellőzi a szekularizált világ. Ha alapos a hitem a Teremtőben, akkor képes vagyok minden kilátástalanságban – a modern élet elbizonytalanodottságában is – remélni. Bár nem látok világosan, a jövő távlatait köd borítja, mégis tudom: a felhők felett ragyog a nap. Az ilyen remény hiányzik világunkból. Innét a céltalanság és hiábavalóság érzete, ami különösen az állandóan növekvő alkoholizmusban és öngyilkosságban, a kábítószerezésben és bűnözésben csapódik le. A Teremtőbe és Gondviselőbe vetett hit mentőöv élethalál között vergődő világunk számára.

Az eleven hit különlegessége az is, hogy nem az esetleges, és nem a távoli Istenben hiszünk, hanem „Jahvéban“, aki értünk és velünk van. Vele járjuk életutunkat, amint megígérte: „Én veletek vagyok minden nap, a világ végéig“ (Mt 28,20).

## b) Átölelő szeretet

A korszerű papi lelkiség második jellemzője a minden és mindenkit átölelő szeretet. A mindenkit átölelő szeretet értelmében a lelkipásztor nyitott minden megkeresztelt felé, hisz ugyanazon „szőlőtőnek“ venyigéi

vagyunk s ugyanaz az Atya a „szőlőműves”. Annyira mély és alapos ez a szeretet, hogy „életét adja barátaiért” (Jn 15,1-17). Sőt, kilép a szekularizált világba, hogy a „szamariaiaknak” is megvigye az üdvösséget (Jn 4, 5-42), de még az „ellenséget” is keblére vonja (Mt 5,43-48).

Amikor a szeretetlenség gyümölcsei: a széthúzás, ellenségeskedés, erőszakoskodás érlelődnek, a világ sebeire az helyezhet gyógyírt, aki önfeláldozóan szeret. Eleven példák erre P. Maximilian Kolbe, Kalkuttai Teréz Anya és a mindenkit átölelő szeretet többi mai apostola.

A mindent átölelő szeretetet, bár az előbbiből táplálkozik, megtaláljuk az őskeresztényeknél is: „Közös volt mindenük. Birtokaikat és javaikat eladták, s szétszórták azok közt, akik szükségét szenvedtek” (ApCsel 2,44-45). Ez azt jelenti, hogy az evilági javakat a keresztény – méginkább a pap – a k ö z ö s é g j a v á r a fordítja.

A mindent átölelő szeretet hatósugara azonban átlépi az Egyház határait. Jézus nem személyválogató. Az üdvösség javaiban részesíti az akkori felfogás szerint „istentelen” szamariai asszonyt (Jn 4,7-38) és a „bűnös” Zakeust (Lk 19,1-10). Ebben a lelkületben utasít: „Amit a legkisebb testvéreim közül egygyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,34-40). És ez tulajdonképpen az üdv vagy a kárhozat mércéje. A pap mindent átölelő szeretete szükségszerűen minden létezőre irányul, hogy ezekkel embertestvéreit gazdagítsa. Éppen most, amikor szekularizált világunkban éhen halnak az emberek; növekszik az északiak gazdagsága és a déliek szegénysége, a papnak pályakiigazítást kell végnie, pályakiigazítást szeretetével.

Legyen ez akkor is érvényes, amikor a természet rombolásáról van szó, amit az atommal vagy kipufogógázzal... végzünk. A pap szeretete terjedjen ki a kopaszodó és elgombásodó fenyvesekre, az elhaló madárfüttyű erdőkre. Figyelmeztessen: Nem arra hatalmazott fel minket az Úr, hogy megsemmisítsük a világot! A kormányrudat adta kezünkbe: „Vonjátok uralmatok alá (a földet). Uralkodjatok a tenger halai, az ég madarai és minden állat fölött” (Ter 1,28). Ez az „uralkodás” megújulást, felvirágoztatást, előrelendítést jelent. A szeretet velejárója tehát a t ö r e k v é s a v i l á g m e g ú j í t á s á r a , értsük bár a „világ” alatt a természetet vagy az emberi nemet.

Jogosnak tűnik a kifogás: Az ilyen szeretet ideál, de nem valósítható meg. Kételyünket Jézus előre látta, azért kötötte szívünkre: „Én vagyok a szólótó, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehetek” (Jn 15,5). Maga gondoskodott az intenzívebb „vele-levés” táplálásáról is: tovább él az Egyházban a szentségek által és nekünk adja önmagát. A szeretet tehát akkor lehet jellemzője a papi lelkiségnek, ha a szentségi élet erősíti: a szentgyónás, a szentmise, a szentáldozás... A szentáldozás latin neve sajátosságosan közli a szentség horderejét: „communio”, azaz, közösség Istennel, az Egyházzal s bizonyos értelemben a szekularizált világgal.

A szeretet, az igazság és a vigasztalás Lelke képesít az átölelő szeretetre. Krisztus megígérte őt tanítványainak: „örökké veletek marad” (Jn 14,15-26). Ő teszi a pap szolgálatát – s egyben lelkiességét – személyessé és krisztusivá.

### c) Dialógus Istennel

A szekularizált világból teljesen kivesszük a dialógus az Istennel. Ezt kell ellensúlyozni az imádságos papi lelkiességgel.

Jézus állandó dialógust folytatott az Atyával, tanítványai épültek rajta s követelték tőle: „Uram, taníts meg minket imádkozni” (Lk 11,1). Világos volt előttük, hogy a keresztyény, krisztusi magatartás lényeges pontja az ima. A papi lelkiesség elve is tehát: Jézus követője nem apostolkodik imádság nélkül és nem imádkozik apostolkodás nélkül! Munkálkodásának egész területét magával viszi az Úr elé és az imádságot beleágyazza apostoli tevékenységébe. Az eredmény is tapasztalható. A szekularizált gondolatmenettől fertőzött ember számára érthetetlen pl., hogy azon apostoli közösségek, amelyek mélyebb imaéletet ápolnak, eredményesebbek. Ilyen a már említett Teréz anya közössége, akik naponta több órán át imádkoznak.

Az Istennel való dialógus másik létformája az evangéliumi tanácsok szerinti élet.

1987 februárjában háromnapos továbbképzőt tartottak St. Pöltenben „A pap lelkiessége és életstílusa” témakörrel. Dr. Stöger segédpüspök kihangsúlyozta, hogy a pap a „kegyelemből, az evangéliumból és a Szentlélekből él”. Ezért egész élete „az evangéliumi tanácsokból táplálkozó lét”. Dr. Nemetsek professzornő megerősítette ezt a véleményt, amikor előadásában aláhúzta, hogy a mai pap „életkultúrája az evangéliumi tanácsokra épül”. Ebben az értelemben, a pap élete a szekularizált világban nem más, mint válasz Isten végtelen „szeretetékinálatára”. A viszonzás az engedelmesség, a szegénység és a tisztaság gyakorlásával realizálódik. Figyelmeztető ujj tehát a pap az önző és lázongó, az anyagi jólétet és gazdagságot hajhászó, a züllésben és szabadszerелеmben raboskodó világban. Ugyanakkor utat és életstílust mutat, az önzetlen engedelmesség, a szerény élet és a fegyelmezett erkölcsiség életkultúráját kínálja fel az emberiségnek.

### d) Reflektálás az életre

A szekularizáció jellemzője az egyoldalú, pusztán az evilágra korlátozott reflexió. Ezért elkerülhetetlenül szükséges, hogy a pap lelkiességét a mély viszapillantás és előrelátás, tervszerűség határozza meg. A lelkipásztor tervez és visszatekint az elvégzett feladatokra Isten színe előtt.

A reflexió elsősorban személyes: megtervezi egyéni életét és naponta lelkiismeretét vizsgál. Igyekszik tanulni az Egyház életéből és missziós tevékenységéből. Közben különösen fontos, hogy a lelkipásztor felfigyeljen egyéni vallási élményeire: hol és hogyan tapasztalta meg Isten jelenlétét és gondviselését. Erre a reflexióra és érzékenységre igyekszik ránevelni Isten népét is. Eközben

világosodnak meg a kérdések: Ki nekem Isten? Mit jelent az embertestvér? Hogyan segíthetek az Istentől eltávolodott világon? Ki vagyok én és mivé leszek? . . .

Fordítsuk most a reflexió három pillérére az elemzés fénycsóvját.

Kiért szolgálok? – kérdezi önmagától a lelkipásztor. Reméljük, hogy hármias választ talál: az Úrért, az Egyházért és önmagáért.

Minden pap missziója az Úrtól van, hisz Jézus szólította őt meg a kegyelem hangján: „Kövess engem!” (Lk 5,27-28) Nem légueres térben történik ez, hanem az Egyházban. Saul a példa. Ananiástól, az Egyház küldöttétől kapta vissza szeme világát és az Egyház által nyert küldetést, hogy megismertesse Jézus nevét „a pogányokkal, a királyokkal és Izrael fiaival”. Szolgálatában közben sokat kell szenvednie az Egyházért. Megbízását nem végezheti ímmel-ámmal, sietnie kell „az Egyenes utcába”. A mennyiségi munka elé kell helyeznie a minőségét (ApCsel 9,10-19).

Mindez a papi lelkiség mozaikköve ma is. Az így végzett hivatásban találja meg a lelkész önmagát, énjét, közben mindenről beszámol Mesterének, és elvonul vele egy-egy „csendes tájékra” (Lk 9,10).

A papi lelkiség kiinduló pontja is hármias: Jézus, az Egyház és a pap önmaga. Jézus, aki minden nap újra hívja és munkába küldi szolgáját. Az Egyház, hisz a pap minden szolgálatában, egész élete egyházi és nagyrészt az Egyház keretein belül valósul meg még akkor is, ha az a szekularizált világ mentésére van. Önmaga viszont azért forrás, mert minden erejét beleadja munkájába és önként cselekszik, mint az apostolok annakidején: „Megvesszőztették őket, aztán rájuk parancsoltak, hogy Jézus nevében ne beszéljenek . . . Boldogan távoztak . . . Továbbra is mindennap tanítottak a templomban és a házakban, hirdették Jézus Krisztust” (ApCsel 5,40-42).

Reflexiónk harmadik kérdése: Kivel dolgozik a pap a világban?

Semmiképpen sem egyedül, hanem Istennel, az Egyházzal és embertestvéreivel, szekularizált embertestvéreivel is!

Számtalanszor megtapasztalja a lelkipásztor az ígéret valóságát: „Atyátok lelke szól belőletek” (Mt 10,20). Az Isten vele jár sokszor göröngyös életútján. De érezheti azt is, hogy mellette áll a helyi és az általános egyház is. Sőt döbbenettel figyelheti meg, hogy a szekularizált világ olyan polgárai is együttműködnek vele, akikre legkevésbé számított. Nem csoda, mert az Isten Leleke „ott fúj, ahol akar” (Jn 3,8).

A papi lelkiség főbb alaptulajdonságai tehát a szekularizált világban: a fejlődőképes hit, a mindent és mindenkit átölelő szeretet, az imádságos dialógus és mélyenszántó reflexió.

A pap lelkisége így a „vezetőszolgálat” lelkisége a mai szekularizált világban, szemben a diakónusok „segítőszolgálatával” és Isten népének általános papságával, a „rendkívüli szolgálattal”. Pap ő mindig és minden helyzetben, még akkor is, ha nem végezhet papi szolgálatot, kizárólag gyárban, kézkezi munkásként dolgozik. Papi mivolta nem függvénye az általánosan elfoga-

dott lelkeszi tevékenységformáknak, mint pl. a prédikáció, misézés, gyóntatás. Egész életével pap, nem ennek bizonyos töredékeivel. Az ilyen papi lelkiségre és egyéniségre épülhet az Egyház, sőt az emberiség jövője is.

IRODALOM:

**Thomas J. Peters/Robert H. Waterman:** In Search of Excellence. Warner Books, New York 1984.

**Patrick McCaslin/Michael G. Lawler:** Sacrament of Service. Paulist Press, New York/Mahwah 1988.

Nemeshegyi Péter

### A KERESZTÉNY A SZEKULARIZÁLT JAPÁNBAN

Kereszténynek lenni Japánban nem könnyű. Sohasem volt az. Sőt, a nem szekularizált régi Japánban sokkal nehezebb volt a keresztény élete, mint ma. Több mint kétszázötven éven át, 1615-től 1873-ig halálbüntetés mellett tilos volt kereszténynek lenni. És mégis voltak keresztények! Tavalyelőtt látogattam meg a Nagaszaki közelében, Ómura városkában kivégzett vértanúk sírjait. Bár tilos volt kereszténynek lenni, de az Ómura környéki szegény parasztemberek titokban élték – és adták tovább gyermekeiknek – hitüket. Papjuk nem volt, mert valamennyit kivégezték vagy kikergették az országból; így nem volt miséjük sem. De rejtve buzgón együtt imádkoztak és maguk keresztelték gyerekeiket. Egy nap azonban, 1658-ban, egyikük benn járt Nagaszaki városában és itókázás közben kikottyantotta, hogy az ő vidékükön még sokan tartják Krisztus hitét. Meghallotta ezt egy besúgó és azonnal rajtuk ütött a rendőrség. Több mint kétszáz férfit, asszonyt, gyereket lefejeztek. A hóhérok a fej nélküli testeket egy helyen, a levágott fejeket pedig egy húszpercnyi járásra levő másik helyre temették, „nehogy feltámadjanak“. De semmi emberi erő nem gátolhatja a vértanúk életét. Most Krisztussal élnek és három szép bronzszobor idézi fel áldozatuk emlékét: egy-egy térdelve imádkozó keresztényt ábrázoló szobor a két temetőhelyen és egy nagy dombormű a volt vesztőhelyen. Az ezeket a helyeket látogató sok zarándok élő bizonyíték arra, hogy most is termékeny mag a vértanúk vére.

1873-ban megadták Japánban a vallásszabadságot és a néhány évvel előbb elfogott, börtönben sínylődő Nagaszaki környéki keresztények visszatérhettek falujukba. A minden nyomástól mentes, teljes vallásszabadság a második világháború után, 1945-ben köszöntött be. Így ma is nehéz ugyan Japánban kereszténynek lenni, de egészen más okok miatt, mint azelőtt. A vallásszabadság jelenleg száz százalékos. Minden vallási felekezet szabadon működhet. Minden állami ellenőrzés nélkül tarthatja összejöveteleit, nevezheti ki vagy választhatja meg vezetőit. Könyveket, folyóiratokat adhat ki. Nevelheti iskoláiban a